INCHINARE*)

Rostită la Radio-Bucureşti de G. G. LONGINESCU

Te-ai stins uşor, ca o candelă pe sfârşite, după optzeci şi doi de ani de viaţă muiată în prea mult amar. Te-am aşezat lângă Tata. „Fie-ţi îngerii aproape, somnul dulce", cum ţi-ar spune Eminescu.

Ai fost mamă de nouăsprezece ori. Iţi veneau atât de des copiii, încât unul scăldai cu mâinile, altul legănai cu piciorul şi altul te trăgea de poale. Icoană sfântă de prins pe pânză de Rafael. Ne-ai crescut la piept şi ne-ai îngrijit, cum numai Mama puteai să îngrijeşti. Nu ştiai de plăceri, nu ştiai de plimbări, fiindcă nimic nu se creşte mai greu decât un copil. Şi ai avut atâţia! Şi ai crescut atâţia! Că de-i copilul mic, necazul e mic, iar de-i mare, necazul e mai mare. Noi te-am necăjit prea mult şi de mici şi de mari. Iartă-ne Mamă.

Sunau clopotele la biserici, cântau muzicele în grădini, se duceà lumea la petreceri, erau Paşti, era Crăciun ori altă sărbătoare. Mama rămâneai acasă şi îngrijeai de copilaşi. Mama ne culcai şi ne adormiai, Mama ne sculai şi ne spălai, Mama ne găteai de mai multe ori pe zi, fiindcă îţi plăceà să ne porţi curaţi. Aveai regulele Mamei de crescut copiii, regule aspre, dar sănătoase. Vorbeai de ele cu îndreptăţită mândrie, fiindcă îţi dăduseră roade bune.

„Copilul să-ţi fie drag, dar el să nu ştie. Să-l săruţi dar, să nu-l alinţi prea mult. Să-i dai ce-i trebuie, dar să nu-i dai niciodată bani în mână. Şi mai ales să nu-l iei la petreceri, să-l culci seara de vreme şi să nu-l laşi să se înhăiteze cu copiii răi". Aşa ne-ai crescut, cât eram mărunţei şi ne-ai ferit pentru toată viaţa de deprinderi rele. Intocmai ca mlădiţa ţinută drept cât e fragedă şi care rămâne dreaptă, când se face pom, aşa creşte drept şi rămâne neclintit toată viaţa copilul ferit de mic de rele. Uşor de zis, greu de făcut, când e numai un copil.

Cât de greu ţi-a fost Mamă, care aveai mulţi şi toţi neastâmpăraţi! Şi când eram sănătoşi, îţi era lesne. Când se îmbolnăveà unul, ne îmbolnăveam toţi la rând şi Mama nu ştiai, de care să cauţi mai întâi. Te slăbeau alergătura şi nedormitul şi te istoveà groaza de a nu pierde vreunul.

Şi ai pierdut atâţia! Dumnezeu să-i ierte! La moartea Tatii, acum patruzeci şi opt de ani, abia închisese ochii, prietenele te sfătuiau să ne dai la stăpân. Lasă-i să muncească, Dumneata să fii fără griji, spuneau ele. Mama te-ai îngrozit la aceste vorbe şi le-ai răspuns: „Cum să-i dau la stăpân, când vor să înveţe carte!"

Vlahuţă le-ar fi spus: O! desigur n'aţi fost mame.

Ne-ai dat la învăţătură şi te-ai chinuit ca nimeni pe pământ.

Iţi luai dela gură, ca să ne cumperi cărţi şi haine. Am avut norocul, ca să fim atunci patru fraţi bursieri în acelaş an.

Rămăsese ceva avere dela Tata, dar erau şi datorii. Le-ai plătit pe toate şi ai rămas săracă, fiindcă ai vrut ca numele Tatii să rămână ne pătat. Ai ţinut mult la cinste, şi de cinste ne-ai vorbit până ai murit. Mă plângeam odată, că am ajuns bătrân şi, după atâta muncă, fără bordei şi fără nici o avere. M'ai dojenit atunci şi m'ai întărit totodată spunându-mi aceste vorbe: „Cu chielea te-am făcut, cu chielea să mori. Tu rămâi cinstit şi fă-ţi datoria". Uşor de zis, uşor de făcut, dar greu de trăit în ziua de azi numai cu muncă.

Ai îngrijit de copii, dar ai îngrijit şi de răniţi la şaptezeci şi şeapte. Toţi în casă, copii şi oamenii mari, făceam scamă din pânză de olanda.

Iţi rupeai bucuroasă rufăria scumpă, ca să-ţi ajuţi ţara, la care ţineai ca la copii. Ne-ai învăţat atunci să ne iubim ţara şi să avem răbdare, când facem un lucru. Ai fost distinsă pentru această dragoste de ţară, cu crucea Regina Elisabeta. Ţi-am pus-o pe pieptul sfinţit prin jertfa sângelui, pe care Mama ni l-ai dat nouă copiilor.

La Unirea Principatelor, n'a fost casă mai împodobită cu tricolor în Focşani decât prăvălia noastră şi nimeni nu s'a bucurat mai mult decât Tata şi Mama de această Unire, care a dus la România Mare, dela Nistru pân'la Tisa, în care ai închis ochii.

In vremea marelui război ai avut credinţa neclintită, că vom ieşi biruitori. „Armată ca a noastră nu mai are nimeni, repetai mereu, numai cârma să fie bună".

---

*) Din volumul «MAMA», colecţia «Povestiri Populare», apărut de curând.